

Venäjän talous on edelleen haavoittuvainen öljyshokeille

Venäjän talous | 12.12.2025 | Heli Simola

KIRJOITTAJA

Heli Simola
Vanhempi ekonomisti

Venäjän talous on edelleen haavoittuvainen öljyyn liittyville shokeille. Jos venäläisen öljyn hinta laskisi tai öljyn tuotanto ja jalostus supistuisivat, Venäjän talouskehitys heikkenisi entisestään.

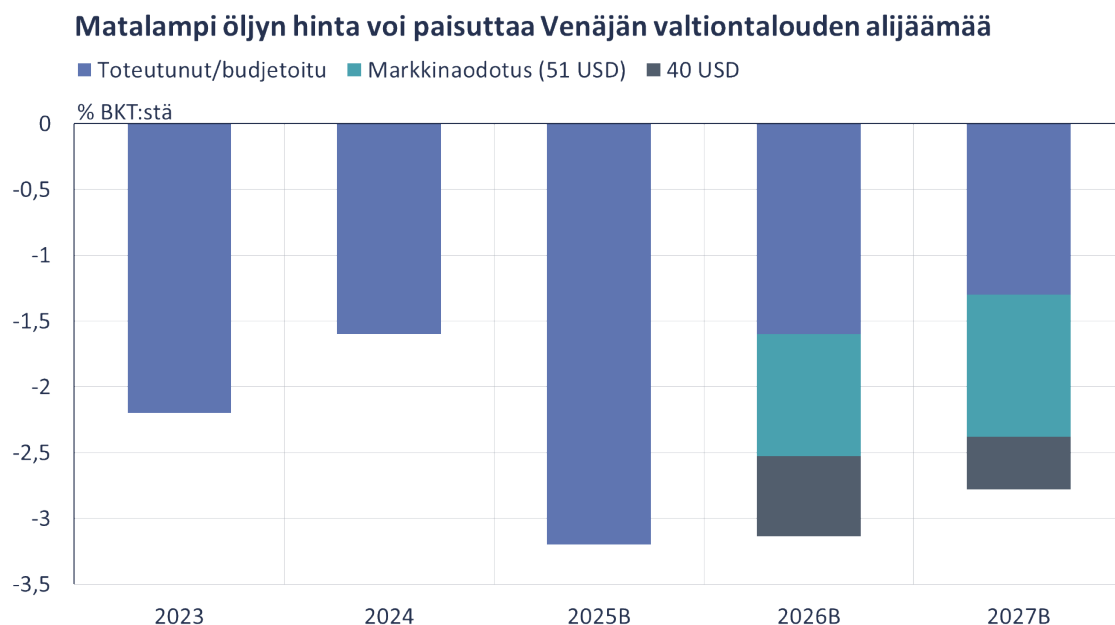

Venäjän talouden kasvu on hidastunut tänä vuonna huomattavasti, noin yhden prosentin tuntumaan. Useimmissa ennusteissa talouskehityksen odotetaan pysyvän vaimeana jatkossakin. Myös valtiontalouden tilanne on heikentynyt. Venäjän finanssiministeriö odottaa tälle vuodelle suurinta alijäämää koko Venäjän hyökkäyssodan aikana. Hiljattain hyväksytyssä uudessa kolmivuotisessa budjettikehyksessä valtiontalouden odotetaan pysyvän alijäämäisenä myös tulevina vuosina.

Venäjän talouskehitys voi heikentyä entisestään öljyn liittyvien shokkien vuoksi. Öljy- ja kaasusektorin osuus Venäjän tavaraviennistä on yhä 60 %, federaatiobudjetin tuloista 25 % ja BKT:stä 15–20 %. Federaatiobudjetin öljy- ja kaasutulot muodostuvat valtaosin öljyn tuotantoverosta, joka määräytyy tuotetun öljyn määrän ja venäläisen öljyn keskimääräisen vientihinnan pohjalta. Venäjän raakaöljyn tuotannosta noin puolet menee suoraan vientiin. Jos vientikysyntä supistuu, tuotantoa on vaikea ylläpitää aiemmalla tasolla, koska varastointimahdollisuuksia Venäjällä on vähän. Siksi Venäjä on haavoittuvainen niin öljyn hinnassa, vientikysynnässä kuin kotimaisessa tuotannossakin tapahtuville muutoksille.

Öljyn hinnan muutokset heijastuvat etenkin valtiontalouden tuloihin. Venäjän hiljattain hyväksytyssä budjettikehikossa odotukset vuosien 2026–2027 öljytuloista ovat melko optimistiset. Nykyisen markkinatilanteen¹ valossa toteutuneet öljytulot voivat olla huomattavasti odotettua pienemmät. Ilman muita toimia myös valtiontalouden alijäämä olisi silloin selvästi budjetoitua suurempi, noin 2,5 % BKT:stä vuosina 2026–2027 (Kuvio 1). Jos venäläisen öljyn vientihinta laskisi 40 dollariin tynnyriltä esim. globaalin markkinatilanteen tai ankarampien pakotteiden seurauksena, voisi alijäämä kasvaa noin 3 prosenttiin BKT:stä. Se vaikeuttaisi valtiontalouden tilannetta edelleen, vaikka olisikin todennäköisesti mahdollista yhä rahoittaa lisäämällä valtion velkaa kotimarkkinoilta.

Kuvio 1.

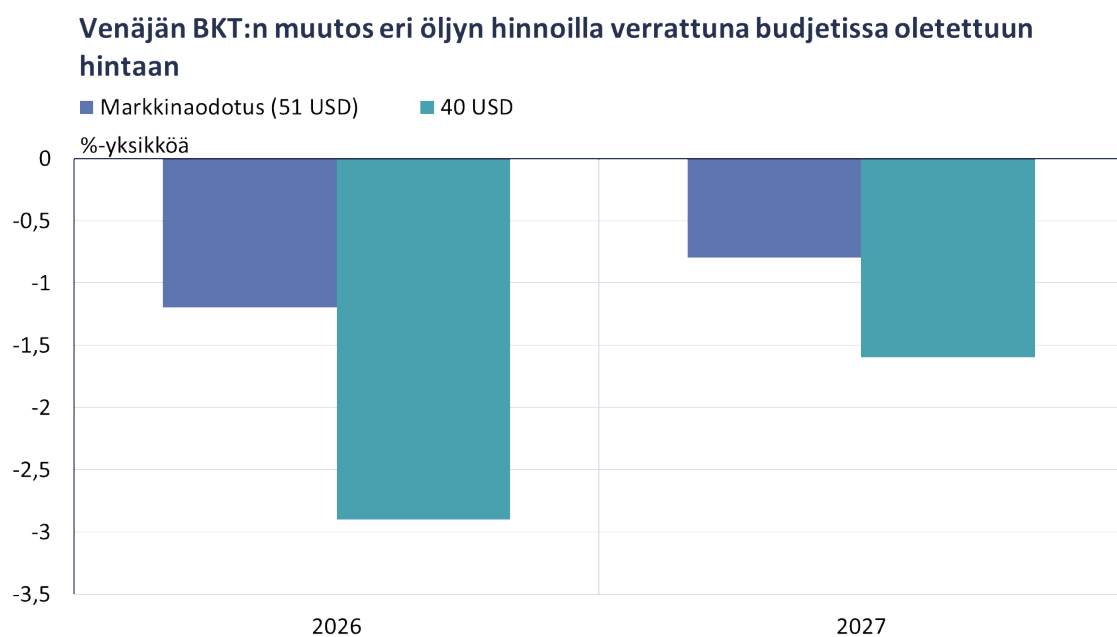
Lähteet: Venäjän finanssiministeriö, Macrobond, BOFIT.

© Suomen Pankki, 12.12.2025

Öljyn hinta vaikuttaa myös Venäjän BKT:n kehitykseen. BOFITin ennustamisen tukena käytetyllä

pienellä ekonometrisella mallilla² voidaan haarukoida öljyn hinnan muutosten vaikutusta Venäjän BKT:n kasvuun. Mallitulosten mukaan Venäjän BKT:n kasvu olisi nykyisistä futuurihinnoista lasketulla öljyn hinnalla noin prosenttiyksikön hitaampaa vuosina 2026–2027 kuin budjettikehikon taustalla olevilla oletuksilla (Kuvio 2). Jos venäläisen öljyn keskimääräinen vientihinta putoaisi vuoden 2026 alussa 40 dollariin tynnyriltä ja pysyisi sillä tasolla vuosina 2026–2027, jäisi BKT:n kasvu 3 prosenttiyksikköä hitaammaksi vuonna 2026 ja 1,5 prosenttiyksikköä hitaammaksi vuonna 2027 verrattuna budjettioletuksilla laskettuihin ennusteisiin.

Kuvio 2.

Lähteet: Venäjän finanssiministeriö, Macrobond, BOFIT.
© Suomen Pankki, 12.12.2025

Öljyn hinnan lisäksi myös öljyn tuotantomäärillä on vaikutusta Venäjän talouskehitykseen. Kansainvälisten panos-tuotostaulukoiden avulla voidaan haarukoida tuotantomäärien muutosten lyhyen aikavälin vaikutuksia Venäjän BKT:hen³. Jos venäläisen öljyn vientikysyntä supistuisi noin 20 %, voisi öljyn tuotanto lyhyellä aikavälillä supistua vastaavalla määrällä eli noin 10 %. Kaivannaisteollisuuden 10 prosentin supistuminen heijastuisi myös muille toimialoille, kuten kuljetuksiin. Siten Venäjän kokonaistuotanto vähenisi noin 1,5 %. Myös öljynjalostusteollisuus on tärkeä teollisuudenala Venäjällä. Se on kärsinyt viime kuukausina Ukrainan drooni-iskuista. Toistaiseksi vahingot ovat jääneet rajallisiksi, mutta tilanne voi pahentua iskujen jatkuessa. Jos Venäjän öljynjalostustuotanto supistuisi 10 %, voisi se johtaa koko BKT:n supistumiseen lähes prosentilla lyhyellä aikavälillä. Pidemmällä aikavälillä talous voisi vähitellen sopeutua näihin

shokkeihin, jolloin talousvaikutukset lieventyisivät. Pakotteet kuitenkin vaikeuttavat Venäjän talouden sopeutumista.

Venäjän talous on edelleen haavoittuvainen öljyyn liittyville shokeille. Jos venäläisen öljyn hinta laskisi tai öljyn tuotanto ja jalostus supistuisivat, Venäjän talouskehitys heikkenisi entisestään. Talous voisi ajautua taantumaan ja valtiontalouden alijäämä syventyä. Silloin Venäjä joutuisi tekemään entistä vaikeampia valintoja jatkaakseen sotaa Ukrainassa.

Viitteet

1. Futuurimarkkinoilta marraskuun lopussa laskettu Brent-öljyn hinta, venäläisen öljyn alennuksen pysyminen aiempien kuukausien tasollaan ja ruplan dollarikurssin pysyminen nykytasollaan. ↑
2. Jouko Rautava: Oil Prices, Excess Uncertainty and Trend Growth (2013). Focus on European Integration Q4/13, Oesterreichische Nationalbank. ↑
3. Heli Simola: Examining the effects of potential shocks on the Russian economy (2025). BOFIT Policy Brief 19/2025, Bank of Finland. ↑

Asiasanat

talous, Ukraina, Venäjä, öljy